

SZARVASI ÚJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre	5 ft. -- kr.
Félévre	2 ft. 50 kr.
Negyedévre	1 ft. 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, **vasárnap.**

Az előfizetési penzek, úgy a lap szellemi részét, illetve közlemények a szerkesztőhöz **SZARVASRA** czüzenendők.

A nylt-térben minden garmonsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vetetnek fel.

A hirdetések az „Arpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodaja Barátok tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet; továbbá A. V. Goldberger, servitator 3. sz. 2.

Közgazdasági szövetkezetek.

Sohasem foglalkoztak hazánkban oly élénken a szövetkezési ügyekkel, mint ez idő szerint. Nem vonjuk az ez irányban nyilvánuló törekvések önzetlenségét kétségbe. Mi is azok közé kívánunk soroztatni, kik a szövetkezősektől nagy hatást várnak alsóbb néposztályainknál; a kis birtokosság, kiskereskedők és kisiparosok, ugy nemkülönben a munkásosztály körében. Elég okunk volna tehát örvendeni a fölött, hogy eltekintve az elvélve mutatkozó magánkezdeményezésektől, e g y s z e r r e h á r o m irányban is igyekeznek hazánkban a szövetkezési intézményt terjesztani. De mégsem örvendünk, mert sokkal nagyobb aggodalmaink vannak a kivételnél mutatkozó nehézségek miatt, hogysen azokat lecsillapíthatnók.

A most már működési kezdetéhez közelgő Kishirtokosok országos földhitelintézetének alapszabályszerű feladata mezőgazdasági előlegegyletek, illetőleg szövetkezeteket alakítani, hogy idővel egy nagy hitelhálózat jöjjön létre, melynek segítségével az ország legkülönbözőbb részeiben is felismerjék az önsegély elvét, fölébresszék a takarékoság ösztönét és érezzék a hitel jótékony hatását. Ez intézet meg sem indulhat, mielőtt 20 hitelszövetkezettel vagy más fenálló vidéki hitelintézettel szövetséges viszonyba nem lépett. Vezéregyenei igen helyesen fogták fel küldetésüket, amikor egyelőre nem új szövetkezetek létesítésével, hanem már fenálló vidéki hitelintézetekkel való szövetkezéssel igyekeztek az üzletműködés megkezdésének föltételét megszerezni, mert nem a k a r t á k p r a e c i p i t é l n i a z e g y l e t e k l é t e s i t é s é t és ugyszólván r ö g t ö n z ö t t s z ö v e t k e z e t e k szövetségével megindulni. Ez intézetnél a czél eszköz is egyttal egy magasabb czél elérésére; szülőanyja, kulturrása kíván az a hazai hitelszövetkezeteknek lenni és a már meglevőket is védszárnyai alá venni. Elve: a hosszú idejű befektetési jelzaloghitelt saját erejéből, illetőleg záloglevelek kibocsátása útján nyújtani. A szövetkezetek e hitelt csak közvetlenül, egyébkint pedig a rövid idejű mezőgazdasági hitelt

--- a credit agricole-t --- kielégíteni lennének hivatva. E czélból az intézet szövetkezeteit pénzerővel is fogná támogatni.

A magyar gazdák országos értekezlete, mely az imént említett hitelintézet megalakulása előtt ülésezett, minden kétérteleműséget kizáró határozottsággal nyilatkozott a szövetkezetek terjesztésének szükségességéről és az értekezlet köréből kiküldött bizottság tagjai az orsz. gazdasági egyesületnél kivívták, hogy ennek kebelében egy külön szakosztály állíttatott fel a szövetkezési ügy számára, mely szakosztály feladata egy szövetkezési minta alapszabály nyomán az országban minél több szövetkezetet hozni létre, még pedig nem általános hitelügyi érdekből, hanem specialis mezőgazdasági czélból, nevezetesen talajjavítási, gépbeszerzési, csatornázási sat. szövetkezeteket.

A harmadik hely, hol legujabban a hazai szövetkezési ügy lekarolást nyert: a pesti első hazai takarékpénztár egyeület, mely múlt havi rendkívüli közgyűlésén kimondotta, hogy az országban, első sorban pedig Pestmegyében, hitelszövetkezeteket létesítend. Ez által az intézet felhalmozott tőkének egy részét a kisebb birtokos osztály körébe igyekszik hosszabb leköltöttség nélkül juttatni.

Látjuk, hogy mind a három oldalon a kishirtokos osztály helyzetén kívánnak segíteni. Az egyik helyen az egész osztályt és annak befektetési és forgó hitel-szükségleteit, a másikon szintén az egész osztályt, de annak csak bizonyos specialis mezőgazdasági czélokra szükséges hiteligényét, a harmadikon bizonyos vidéket és a vidék kishirtokosainak forgó hitel-szükségletét tartják szem előtt.

Kétséget nem szenved, hogy e törekvések egytől egyik üdvösek és hazafias érzelemről tanuskodnak. Csakhogy már előre látható, hogy ill egy veszélyt-hozó collisio fog támadni, mely a különböző áramlatokat megbénítandja. Mert a nép, melynek érdekében cselekedni kívánnak, nem tudja, voltaképp kik az ő igaz barátai, a kezdeményezők és buzdítók közül melyiknek adjon több hitelt, melyiket ajándékozza

meg őszinte bizalmával. Már maga az a bizonytalan-ság, hogy ki érdemel legtöbb bizalmat, bizalmatlan-ságot fog kelteni, melyet a kezdeményezők között elkerülhetlenül támadó verseny még fokozni fog.

Meg lesz tehát nehezítve a fáradozás sikere és a szövetkezeti ügy fogja azt megsínlelni!

Tovább megyünk haljóslatu föltevéseinkben.

Mihelyt három oldalról megindul a szövetkezetek létesítése, a vetélkedés ott, hol esetleg bizalommal fogadtatik a kezdeményezés, a szövetkezetek minél gyorsabb létesítésében fog nyilvánulni. S ez sok rosszat hord méhében. Kétségtelen, hogy szövetkezetet alakítani nem nagy feladat. A tagsági kötelezettség nem terhes, a kínálkozó hitel-nyerés csábítóan hat, lehet tehát némi ügyességgel és kortesiával a tagok minimumát összegyűjteni és aztán azok számának szaporodását a jó istenre bízni, de az ily szövetkezetekben nincs is köszönet. Mert ily módon nem kerülnek össze amaz elemek, melyek szövetkezetbe lépésre hivatják, más szavakkal kizárják magukat a szövetkezetek köréből a nép jobb, felvilágosodottabb és tehetősb elemei, tehát gyöngé és hitel-érdemesség tekintetében nyomorék szövetkezetek támadnak, melyek a legjobb esetben vegetálásra vannak kárhóztatva, nem képesek maguknak hiteltörkéket beszerezni, s ha igen, úgy csak nagy kockázattal helyezhetik el azokat tagjaik körében. De nem lesz köszönet az ily szövetkezetben azért sem, mert a gyorsan, rögtönözve alakított szövetkezeteknél nem leendő a szövetkezeti tagoknak elég idejük azon elveket helyesen kiszemelni, melyek voltaképen hivatva volnának a szövetkezetet igazgatni és ellenőrizni. Pedig ettől függ a siker. Mihelyt rossz kezre bíznak a szövetkezetek, nemesak nem lesznek hasznára a kisbirtokos osztálynak, hanem egyenesen annak kárára és

még kompromittálni is fogják magát a szövetkezési ügyet elannyira, hogy évtizedekre lesz szükség, míg a bizalom iránta ismét helyre áll.

Nem helyeselhetjük tehát, hogy három oldalról is egyszerre kitérték maguknak feladatul a szövetkezetek létesítését. Ez nem hozhat jót, csakis egészségtelen versenyt keltend, mely nélkül, tekintve a még megoldatlan feladatok óriás számát, nagyon is ellehetnénk.

A szövetkezetek ovatosan és kellő megfontolással alakítandók. Tőlük várjuk a takarékoság ösztönének ébresztését, melyre főleg hazánkban nagy szükség van. Hatásuk nyilvánulna a népnek adósságmentessé tételében, legszembeszökőbbben pedig a mezőgazdasági műveltség fokozódásában.

A mezőgazdasági műveltség nagy szó: legközvetlenebb forrása a pénz, illetőleg a forgótőke. Ott, ahol ez hiányzik, a mezőgazdasági műveltség csak üres szó. A forgótőke azáltal idézi e műveltséget elő, hogy a gazdasági vitel tőkélyesbitéséhez eszközt és módot nyújt. A forgótőke ma már conditio sine qua non-ja egy szebb és biztosabb mezőgazdasági jövőnek. A mezőgazda ma a legjobb esetben sem tud 3-4%-nál többet földjéből kikapni, pedig 5-6-7%-os, sőt még drágább hiteltörkékek is terhelik azt. Ha földjét eladja, úgy dacára elértéktelenedésének, még mindig annyit kap érte, hogy a vételár kamatoztatva többet jövedelmez neki, mint földje, melyet oly fáradságosan kellett megmunkálnia. Hol itt a föld értékének megfelelő kamatoztatás? Ki érezhet kedvet kisbirtokba fektetni pénzét és a mezőgazdaságnak szentelni életét! Mihelyt azonban a forgótőke megvan, egészen más jövedelmi arányokat lehet felmutatni. Ugyanazon birtok 8-10%-ot jövedelmez.

A mezőgazdasági forgó hitel — a credit agri-

F Á R G Z A

Csolnak-dalok.

I.

Frd'n, vizen mela csend ül;
Szall velem a konyu csanak,
De fulemben meg-megcsendül
Vig zaja a zeneszonak...

Merengek a holdas éjben,
Halkan ingó lombok arnyan,
S a leszakadt falevelben
Mintha az én sorsom latnam!

II.

Mint tudtam én örülni egykor
A tavasz kelő bajain,
A zöld mezőben elmélázva
A futó felhők arnyain.
De a természet ébredése
Most szívem sebet tepi fel,
S a legtisztább nap is nekem már
Csak bümra nyugszik, bümra kel.

III.

Nem!... nem szakadtunk mi el végkép!
Még biztat engem a remény,
Hogy élethajónk összejön még
A fájdalomnak tengeren,
S mint összefuó két patak:
Könyeink egybeomlanak.

Oláh Miklós.

FÖLSÜLT BOSSZÚ.

— Angol beszélyke. —

A hajpor és háromszögletű kalap idejében történt — 1781-ben.

Philadelphia kikötőjében horgonyzott a husz ágyus hadihajó az Ariel, Paul Jones kapitány parancsnoksága alatt.

A városban sokan voltak, kik e férfit nem ösmerték; ezek közé tartozott e rajz hőse is, Wilson Ben, — fiatal, életerős huszonöt éves matróz, ki nem rég vette el feleségül a szegény, de bájos, tizenhatsz esztendőös Gray Susannát. A lány kezét egy másik matróz is kérte: John Whright, ki minthogy kikoszarztatott, haragudott szerencsésebb vetélytársára, s elhalárolta, hogy azért bosszút fog rajta állani.

cole — kielégítése roppant fontos szükséglet összes birtokos osztályainkra nézve, és mert ezt tekintettel a kisbirtokosokra, a szövetkezetek nyújtanák, utóbbiak létesülésük esetén oly tényezőt képeznének mezőgazdasági életünkben, mely alapjaiban megjavítaná jelenlegi viszonyainkat; fokozná a föld értékét és hozadékát, emelné a mezőgazdasági műveltséget és állandó prizis volna a gazdasági hanyatlás miatt oly sokszor mutatkozó inség ellen.

Mi a hazai viszonyokat tartva szem előtt, termelési eszközök javítása alatt értjük: a magnemesítést, melyről most kisbirtokosaink forgalmi hitel hiányában még nem is álmodhatnak, mert a termelő az általa produkált legszebb minőségű magot is eladni kénytelen és a legsilányabb marad számára jövő évi növényeinek záloga és biztosítéka gyanánt; továbbá a faekék, vesszőboronák, és egyéb rossz gazdasági eszközök helyett jó vasekék, vashoronák sat. beszerzését és alkalmazását, azlán az eddiginél jobb igaz jószág vételét és művelését sat. Mennyire járulnának az itt csak röviden ismételt reformok is a kisbirtokok nagyobb jövedelmezőségéhez!

A bevételi források pedig tetemesen szaporodnának azáltal, hogy a forgó tőke segítségével a kisbirtokos marhaállományát növelné talaját az attól nyert trágyával javítaná, egyes mezőgazdasági iparágakat okszerűen gyakorolna sat.

A „*crédit agricole*“ annyival inkább élet-eleme a mezőgazdaságnak, mert a mai kor jelszava: minél többlet, minél olcsóbban termelni! E jelszó valószínűsége azonban sok olcsó forgó hiteltől várható. Ott, hol az hiányzik, a szegény gazda akaratlanul rablógazdaságot folytat, — mert nem pótolhatja a föld kihasznált erőit és kénytelen nélkülözni mindazt és megfosztani

Ben, miután idejét a kikötő egyik hajóján kitöltötte, kilépett a szolgálatból, hogy az Arielhez szegődjék, ama vitéz férfi parancsnoksága alatt óhajtva lenni, ki Richardot, az angol „*Terapis*“ fregatt kapitánját megverte.

„While his ship was in flames, was settling, had cried: If we cannot do better, will walk alongside!“

(Míg a hajó lángban állott, ekként kiáltott föl; ha más jobbat nem tehetünk, süllyedjünk ezzel együtt a tengerbe!)

Midőn Wright, ki sem Wilson, sem a kapitányt, Paul Jones-t nem ismerte, megtudta, hogy az előbbi az Arielhez szegődött, ő is fölvetette magát a legénység soraiba. A két új matróz azonban a kapitányt ekkor sem lathatta, mert ő távol volt, s csak egy hét múlva kelte visszatérnie.

Nehány nap múlva Wright, egyik barátja ajánlásra, a hirtelen megbetegedett segéd kormányos helyébe választatott, s minthogy annak az is feladatai közé tartozott, hogy a legénységet, ha elmulasztanak valamely kötelesség teljesítést, a kötéllel vagy épen a kilencz farku macskával megkorbacsolja, azt volt legfőbb vágya, hogy a férfit, kit gyűlölt, mert elvitte orra elől a szép Susannát, egyszer kedvére megkorbacsoltassa.

Egyik napon a legénység egy része szabadságot kapott, azaz megengedték nekik, hogy a szárazföldre menjenek. Este 9 órára azonban mindenkinek kötelessége volt már a hajón lenni. Wilson folyton figyelemmel kísérte Ben lépteit, lesve az alkalmat, midőn bosszuját rajta kitöltheti. Szerencsétlenségére Ben félittas állapotban volt 9 óra előtt néhány perczel, midőn megindult a kikötőbe, de utközben betért

magát mindattól, ami a nagyobb mérvű és olcsóbb termelés lehetőségét nyújtja.

Mi így fogjuk fel a *crédit agricole*-t s azt szeretnők, hogy az ily czélú hitelt szolgálják a szövetkezetek.

Maradjon a szövetkezeti ügy egy kézben, legyen az a „Kisbirtokosok országos földhitelintézet“-ének ügye, mely intézetnek anélkül is hivatásszerűen kontrolláriumát képezendi.

Csarnok.

A szarvasi főgymnásium keletkezése, fejlődése s jelen állapota.

Vázolta: **Tatay István,**

igazgató.

(Vége.)

Ebben a kormozgató titokzatos gondolatban gyökerezve a lelkes **Placskó István**, akkori esperes, 1854-ben győzelmesen kezdeményezte és a hirtelen elhunytak szinte teltre fermelt hazafiás utódja **Horváth Samu** el 1855-ben végrehajtásig érlelte a nagy esperesség abbéli nagy elhatározását, miszerint a szarvasi főgymnásium időszerűbb megalapíthatása javára a már létező földalapítványhoz és a népességi járulékokból remélt jövedelemhez önmegadóztatás útján évi 5200 ferral járul. Ehez hozzáadván Szarvas városa és egyesei csatlakozó ajánlatát, közel 7000 forint nyerve, oly összeg, mely szerény tanári fizetések mellett lehetővé tette egy teljes fejlettségű gymnásium fentartását és eredményezni segíté azt is, miszerint az intézet összes jövedelme utóbbi években 30.000 forint felé jár.

* * *

Itt kimarad ez érdekes közleny közlése mint a melynek

a delphine-korcsmába, hol a korcsmaros egy üveg palinkát nyújtott neki. Az ifju magasra emelte a szeszes italt, s főhangon kiálta:

— Paul Jones kapitány egészségére!

Aztan elhagyta a hazát, de nem mintha már a hajóra akart volna visszamenni, inkább más korcsmába indult.

Sötét éj volt, de az ab'akból kisugárzó fénynél láthatott egy széles való, középtermetű alakot, ki felöltőjébe burkolva, határozott vonasu arczan a tetszés és a szigor jeleivel latszott őt vizsgálni.

— Megálljon jó ember! kiálta rá az idegen, kezét vállára téve; hogy hívjak önt, s melyik hajóhoz tartozik?

— Nevem? Nos, Ben Wilsonnak hívnak, s az Arielhez tartozom. De legyenek átkozott, ha tudom, hogy ön ezt miért kérdi en tőlem.

— Ideje, hogy visszatérjen hajójára. Kellemtlenségei lesznek, ha ezt nem teszi. Menjen!

— Jah, haj, az mindigaz, de én még nem vagyok készen; hát nem látja?

— Jöjjön! Önnek a hajóra kell mennie! S az idegen keze megszorítá Wilson vállát.

— Bocsásson el! kiáltott bosszankodva Wilson, de a másik csak mosolygott, s annál erősebben tartta.

Ben me akarta ütni, az idegen kiparirozta az ütést; dulakodni kezdtek. Ben minden erejét összeszedve küzdött, de az idegennek bamulatos ereje és ügyessége volt, s egyik pillanatban hirtelen fölkapta hatulról, s a nélkül, hogy Ben magát kiszabadíthatta volna a vasmarok szorítása alól, föl-

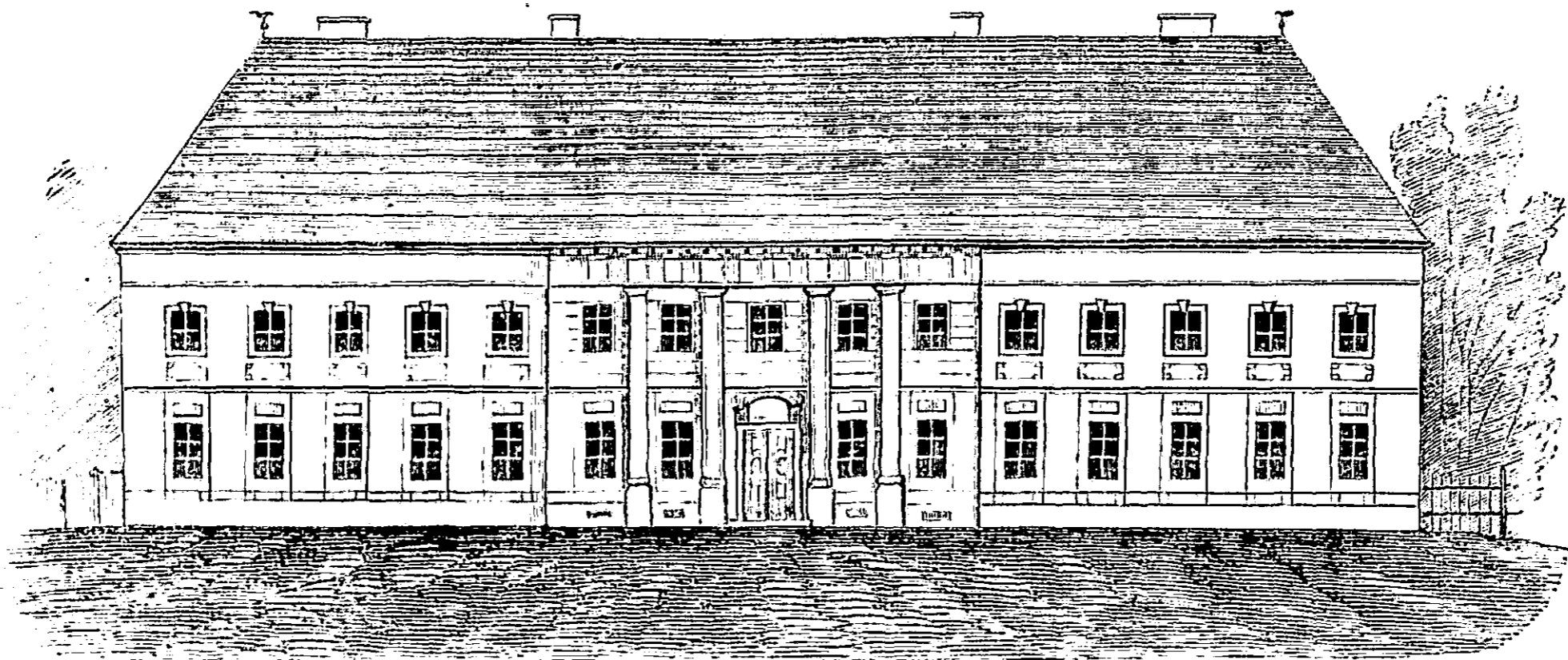
közlését a t. szerző nem tartja időszerűnek. — Vázoltatik abban az iskola 25 év előtt megindult belső szervezkedésének, eleinte nem minden vajadás nélküli folyamata, feltüntetve a következő főpontokban: az iskolaház, koronkinti föredékesebb rendezés és szerelés után, végtére a nevelési czelnak megfelelővő tételik újraépítés által; a tanárkar a 12-es számra kiegészítettik, s időről-időre fiatal erővel újítatik; az osztályok teljesen elkülönöztetnek 8 tanfolyam szerint; a tanárkar támogatva egy csupa dologértő és ügyszerető férfiakból álló isk. tanács által is, magát évről-évre keresztülhatóbbá fokozza, haladván

tóduló ösztöndíji s egyéb czélú alapítványokban és adományokban, s végre az iskola évi 30000 forint felé járó jövedelmében nyer vala konkrétább kifejezést. *)

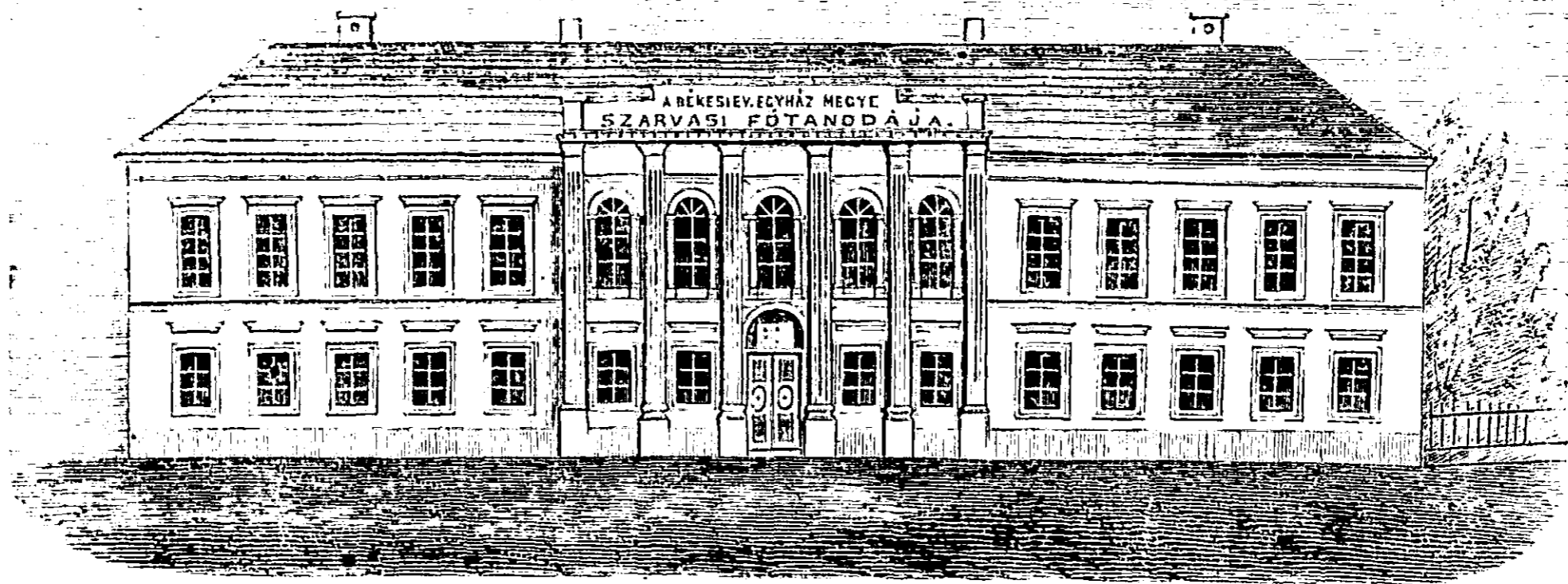
* * *

A vázolt fejlődés eredményeül immár a szarvasi főiskola jelenben következő állapotot mutat:

Czélja és szervezete szerint az egy teljes VIII osztályú főgymnasium, egy a felsőbb osztályokkal független tanítóképzővel, továbbá egy zeneiskolával és tornával, mint mellékintézetekkel. Tannyelve és nemzeti iránya szerint, de min-

A szarvasi főgymnasium épülete a mint volt.

A szarvasi főgymnasium épülete jelenleg.

a tantervek czélszerűségében, tudományos önképzésben, a nevelési hatás czéltudatoságában és egy központ-felé irányulásában: -- a könyvtár rendeztetik, a muzeum felállítatik, és a gyűjtemények évenkénti rendszeres gyarapításához penzalap létesítetik; az érettségi vizsgálatok intézménye behozatik: mellékintézetek, olyanok, melyek a gymnasiumi czél előmozdítására szolgálnak, létesítetnek és a nem olyanok elejtetnek: a falak közt szemlélt intenzív haladás a közönségben többször-több érdekfűdést kelt, mely az intézet extenzív haladásában, főként a tetemesen szaporodo népességben s mindinkább

den, úgy a szarvasi földesuraktól, mind az egyházi és egyéb testületektől eredett alapító levelekben foglalt kikötés értelmében is merőben magyar jellegű; így pl. a múlt tanévben 465 tanuló közül magát nem magyarnak csupán 6 egyén vallotta. A mi a tantervet illeti, ez lé-

*) Ez időszakban működik az ő szervező, s magasabb paedagogiai hatásával tek. Tatay István ur, főgymnasiumunknak jelenben is nagymunkású tanárja s igazgatója. Hogy a korszakalkotó a kort melyben működött s folyton működik is, történelmi átnézetben, mint író, nem alja: az a dolog természeténél fogva teljesen indokolt.

nyege szerint azonos avval a rendszerrel, mely a magyar ev. egyházegyletemről 1860-ban, az Entwurf-nak hazai viszonyainkhoz átírásiával megállapítván, 1869-ben ugyanattól átvézetett, hozzáadva időközben történt némely alkalmazkodásokat elutasíthatlan követelményekhez. Ez alapon az oktatást a törzs- és mellékintézetekben végzi 12 rendes és egy segéd gym. tanár és négy melléktanerő (torna-, zene-, ének- és szépírástanításra) végre két katechéta. — így összesen 19 tanfőrel. nem számítván a négy algymnasiumi osztály óvójául beállított ugyanannyi érettebb ifjút. A rendes tanárok fizetése összesen 12,962 frt; az egész tanszemélyzeté, már t. i. a melléktanerőket is betudván 13,913 frt. A bekebelezett ifjuság létszáma a tavali 465-ről a f. 1879-80-iki tanévben 490-re szökkent. Az ifjuság tevékenységével a kötelező oktatás terén felülmúlta a múlt évi zárvizsgálatok következő számaiban: 446 megvizsgált, egyén közül más pályára vagy ismétlésre utaltatott 30, jó vagy elégséges osztályzatot nyert, 264, jelest 152; a 44 maturizált közül pedig képesített mind, még pedig különöséggel és dícsérettel 21, jóval és elégséggel 23. E szel'em megméri magát az egyleti téren is, a mennyiben tavali az önképzőben részt vett 140, a dalegyletben 138, a disztornában 120. Összefügg avval az ugyanakkor osztott ösztöndíjak és jutalmak száma is, mely ha a nem saját ösztöndíjakat szintén fölveszszük és a 17 egyén közt részletekben elosztott bányakerületi ösztöndíjt ugyanannyi jutalomnak számítjuk, tavali összesen 90-re rugott. Az iskola fenntartási alapját képezik:

- a) 122 hektár szántóföld, mintegy 80.000 frtnyi értékkel;
- b) pénzbeli alapítvány, tőkék, kötelezvényekben és kihelezett készpénzekben, összesen 116.900 frt;
- c) supplikáció, megfelelő mintegy 1000 frtnyi évi jövedelmek;
- d) egyház-egyletemi és kerületi adományok, megfelelők évi 460 frtnak;

emelte a levegőbe, s így vitte a hajóhoz, melyből rehany ölnyre, hol már matrózokat is látott aldogalni, letéve, s kacagva tünt el az éjben. Mielőtt Ben utána fúthatott volna, a kormányos és a többi matrózok elcsiettek s visszatartóztak.

— Szerencséd Ben, hogy most visszajöttel, mert to'abb egy perczig sem vartunk volna read.

— Nem lennék én most itt, ha az öreg Nikk, vagy kicsoda, el nem hozott volna, válaszolt Ben.

— Bizonyosan valami polgár, velék a matrózok. Látuk ugyan, hogy valaki fogott, de a sötétben nem vehetők ki, hogy ki volt!

Ugyane pillanatban lépett be a kormányos segédje, Wright, ki az egész dulakodási jelenetnek tanuja volt. a nékül, hogy az ismeretlen arczat lathatta volna, kívül egy irányból jött.

— Én voltam az, mond Wright, a ki Wilsont idehoztam. Ő engem a delphinnél megtamadt, minthogy föl szólítottam térjen vissza a hajóra. S kénytelen voltam ot elbocsatani. miután, majdnem a hajóig hoztam, mert attól féltem, hogy keresztülszúr.

— Wilson nagyon megfogja banni, monda a kormányos, hogy föllebvalója ellen tamadt, mert lhaditörvénysek elé állítják, s talan meg is korbacsolják.

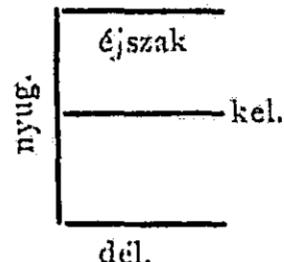
— Attól én is tartok, jegyzé meg az alattomos Wright, mig szívében élénk örömet érzett, hogy boszuját mégis csak kitöltheti.

A kormányos, és matrózok, kik lattak, mint hozta

e) az ifjuságtól rendszeresen szedett évi járulékok, n. m.: tandíjak, alumniumi pénzek sat. egy a népességgel arányban mozgó és így 17 év óta igen tetemessé vált jövedelmi forrás, mely tavaly több mint 13,000 frtot hozott, mi legalább hat-szorosát teszi azon pénzek évi összegének, melyek hasonló czimeken az ifjuságtól 25 év előtt szedettek.

A felsorolt ötféle alapokból tavaly volt összes évi jövedelem 28,000 frt; szemben vele az évi kiadási összeg 25,900 frtra rugott.

Van az iskolának saját, meglehetősen az oktatási célhoz alkalmazott emeletes háza, földszint és emeletben ily alakkal,

mely áll a város főhelyén a Körös közelében. *) Van az emeletben, mint a mely magassága és világossága által kielégítőbb, 7 nagyobb és két kisebb, összesen 9 tanterem, amazok egyenként 54-9 [ ] méter és 217-01 [ ] méter nagysággal. — s azonkívül kellő közepén egy — az algymnasiumot a felgymnasiumtól elválasztó — díszterem 165-44 [ ] m. és 835-47 [ ] m. nagysággal, nem számítván a karzatot: a földszinti részen pedig van egy tanterem (praepar.) 5 gyűjteményi terem, egy nagy alumniumi terem, 6 tanári lakoszoba, 2 konyha, 2 eseléd-szoba, tehát fent lent van terem, szoba, konyha, összesen 27. A tíz tanterem egyike, 8 szárnyzongorával és egy fisharmonikával zongoraiskolául szolgál. Van továbbá alant hármass futásu folyosó, mely közepült az alumnium terme előtt, az emeletekbe vivő két lépcső közt oszlopesarnokká tágul. Egy-

*) Lásd képeinket, melyek közül az egyik a renovatio előtti épületet, míg a másik a már renováltat mutatja. A jelenlegi épület homlokirata azonban nem az, mely képünkön tévesen áll, hanem a következő: „Főgymnasium. Emelte a békési ág. hitv. esperesség, 18, 2.”

amaz alak Bent, nem vehettek ki semmit a sötétben, s így elhitték, hogy az Wright volt.

Mihelyt a legénység a hajón teljes számban volt, Wright megtevé jelentését, hogy őt Wilson megtamadt, s megverte. Wilson tagadta, és azt mondta, hogy neki egy polgárral volt czivakodasa; de nem hittek neki, s megkötözve tették a foglyok kamrajába, hogy ott várja el, mig a haditörvénytörvényszék fölötte itélni fog. A haditörvénytörvényszék összeült másnap, mikor a hajóra jött a kapitány is, Paul Jones, kit azonban Wilson, minthogy a börtönben volt, nem lathatott.

A kapitány tekintete sajátságos volt, midőn a haditörvénytörvényszék ítéletet kihirdették: ez szaz korbacsütés volt a meztelen hátra, a kilenczagu macskával. Az ítéletnek mas nap kelle végrehajtatnia. Midőn az idő elérkezett, a kormányos-segéd hangja végig dördült a hajón:

— Minden ember a földélzetre! jelen lenni az ítéletnél.

Az őrmester fölhozta a foglyot a földélzetre, s levette kötelékeit. Aztan egy ferdén fölallított racsozathoz oda kötötték labait, szétfeszítette karjait. Ott allott tehat meztelen háttal, a düh és szégyentől piros homlokkal, mig szemei az igazságtalan büntetés következtében, dühös villogással forogtak körül. Följött Wrig' t, ki alig rejtheté örömét s a kezében tartott macska-korbacs köte'it kedvtelve simogata.

— Kezdje meg a kormányos-segéd! szolt a kapitány. Wright magasra emelte a korbacsot, de abban a pillana'tban, mikor le akart sujtani, fölhangzott a kapitány szava:

— Elég! Megallj! Nyomorult!

S olyan helyzetet von, hogy Wilson Ben megáthata

egy kisebb ily vestibulum van a lépcsők felett a két emeleti részen. Az udvar nagyobb része ligetelve van. az ifjúság óraközi használatára meleg időben. Az egész udvar nagysága 4050·7 □ m. Van továbbá, bár nem saját telken tornacsarnok s a Körösön uszó-iskola, mindkettő felszerelve.

A gyűjtemények mind átnézetes szekrényekben a bolthajtásos földszinti szobákban vannak elhelyezve. A még 1856-ban, a jelen igazgató kezdeményezése folytán, felállított természet-tudományi muzeum első szakszerű rendezését néhai Dorner József tudományos szorgalma által nyerte; s hogy utóbbi években azt szintoly tudományosan, mint buzgón Chovan Károly fejleszté, köztudomású dolog, különben egy nagyobb és kisebb szobában a muzeumi gyűjtemények jelen állapota ez:

Önállóbb fizikai készülék van 154; ásványtani darab van 1185; állat (faj) van 372; állattani fali kép 15; növénypéldány (faj) 1500 (ez utóbbi Koren István gyűjteménye.)

A könyvtár, magában foglalva földrajzi és régiségi gyűjteményeket is, áll csinosan rendezett két nagyobb és egy kis szobából, hol is a felső nyílt könyvrekesszek és az alul levő foliumszekrények közt kihuzó fiókok tartalmazzák a pénzeket, melyeknek száma 960 (egyéb régiség kevés). A földrajzi gyűjteményhez tartozik 3 globus, 60 fali mappa és atlaszok, 25 mű. A könyvtár maga rendszeresebben először 1856-ban néhai Lukesch Flóris tudományos gondozása mellett felállítatva, fejlesztetett és mostani helyiségében 1872 óta szakszerűen rendeztetett Zsilinszky Mihálytól, kinek könyvtáröri utódja Mihalfi József a nagy fontosságú művel szakértelemmel folytatja. Az ő leírása szerint annak jelenlegi állása 8-féle szakosztályban következő:

I. theologia, II. jog és államtud. III. math. természet. IV. philosophia. V. történ. és földr. VI. nyelvészet. VII. szép-irod. VIII. folyóiratok és vegyesek, — összesen 4384 mű, 9819 kötet. Azonkívül van az önképzői könyvtárban: 337 mű, 540 kötet.

arczát. A fiatal matröz rá vetett egy tekintetet, aztan elpi-
rult, s ismét elsápadt.

— Kapitány, dadogá, én, én, oh istenem, ön — akkor
éjjel én f lig részeg voltam, de most megismertem önt; ön
volt az, a ki engem a delphinénél erővel fogott meg, s hozott
a hajóhoz. Igen uram, én, isten a tanum, nem állottam volna
ellen, ha tudom, hogy az ön, a kapitány a sir Paul Jones.

— Eleg, megbocsatok neked.

Aztan rászegezte sasszemeit Wrightre, ki észrevevé,
hogy turpissága kiderült, reszketve hajolt meg.

— A haditörvényszék csak tréfa volt, folytató a kapi-
tány, látni akartam csak, hogy ez a haszontalan Wright elég
vakmerő-e egész végig játszani azt az aljas fondorlatot.
Wilsont bocsassatok szabadon, s kössétek őt a helyére, s
vágjatok rá kerek tizenké korbacsütést; alá aról lecsapatik,
s a hatsó örök közé soroztatik. S haszontalan magaviseleté-
nek legfőbb büntetése az, hogy a hajó valamennyi emberének
megvetését vonta magára. A parancsnok szavai teljesültek.
Wrightnak olyan keserves helyzete volt a hajón, hogy egyik
cjjel szökeket kiserlett meg.

Midőn már a vízben volt, s uszva a part felé igyeke-
zett, a hajó öre észre veszi őt, s visszatérést parancsol, s
midőn ő nem engedelmessédedett, keresztül lótte.

Wilsont pedig az esemény, hogy a grog hatása folytan
saját kapitányt akarta megverni: annyira meghatotta, hogy
felfogadta miként szeszes italt többé sohasem iszik. S foga-
dasat szép fele-sege örömeire mindvégig megtartotta.

Ezekben vázolván az intézet jelenét, befejezésül meg-
említjük, hogy a jövőbeli virágozhatás egyik főfeltételeként
épen most foglalkoztatja lelkes főiskolai tanácsunkat egy ta-
nári nyugdíjalap megteremtése, honnét a rokkantabb tan-
erők nyugalmazásával időről időre lehessen a főgymnásiumi
beléletbe ifjító elemeket behozni.*)

H I R E K.

— **Vasutunk** — végre valahára — a befejezés stádiu-
mán áll. A sínek az egész vonalon lerakvák, s általában,
csekély kivétellel a lényegesb építmények készen állanak.
Mint illetékes helyről értesítenek, legkésőbb ápril hó végén a
forgalom megnyílik.

— **Dr. Krecsmárik János**, a jeles fiatal nyelvtudós, vá-
rosunk szülötte, ki különösen a keleti nyelvek búvárlásával
foglalkozik, városunkba érkezett, s egy nagyobb szabású nyelv-
vészeti mű befejezése czéljából hosszabb ideig körünkben fog
időzni.

— **Eljegyzés.** Benczúr Sándor úr, Temesbuttyini urad.
gazdatiszt a napokban váltott jegyet Öcsödön Kornéli Mariska
kisasszonnyal, Kornéli Sándor orvos úr bájos leányával. A
frigyhez jó kívánatunkat fűzzük.

— **A casinó** ifjabb tagjai, hír szerint közelébb a casinó
helyiségében t á n c z e s t é l y t fognak rendezni. Ez esté-
lyek a multból bizonyára jó emlékezetben vannak a közön-
ség előtt, s így a tervbe vettnek sikere kétségtelesenül teljes
lesz.

— **Hymen.** Városunkban közelébb tartá eljegyzését
Makray László kereskedő ur Szolnokról, Külley Antónia kis-
asszonnyal. Nyáesik, Soma helybeli kereskedő ur szintén a
napokban jegyezte el Mázor Vilma kisasszonyt.

— **A szarvasi casinó-eg esület** 10. évi alakulási ideje
ápril hó elején jár le. Az ujjaalakulás tárgyában márczius
18-án tartatik közgyűlés. Az eddigi tagok már is nagyrészt
a'ajegyezték magukat az ujjaalakulási tervvezetnek, — s így a
Casinó jövő fennállása biztosítva van.

— **Megenyhült** a lég vidul a határ; s te újra itt vagy
őh pocsolya, sar! Zenghetjük Tompa ismeretes versét egy kis
indokolt ferditéssel. — Járdaikon járni, valódi kin, olyannyira
fedvék sikamlós sarral. Elvárjuk az illetékes közegektől, mi-
szerint valahára már elrendelik a járdák tisztittatását, amint
az Páristól Kutjabagosig mindenütt szokásban van, csak ná-
lunk nincs.

— **Szeghalmon** bizonyos Orbán Sándor nevű kántornak
az a passiója, hogy az iskolás gyermekeket agyba-főbe veri.
Ily hírek hallatára mindig eszünkbe jut Pestalozzi azon mon-
dása, hogy a botot, melyet a tanító tanítványaival szemben
használ: a tanító hátán kellene elörni.

— **A magyarosodás** egyik jeleként tekintjük azt, hogy
a központi iskolás gyermekek ujabban magyar szóval köszönnek
az utcán. Eddig ez ritkán volt észlelhető városunkban. A
tanító urak mindenestre kellő tapintatról tesznek tanuságot,
midőn ily külsőségekben is reformra törekcszenek.

— **A szent-andrási embernek** szalmává változott a hom-
bárban levő buzája. Ugyanis, egy ember buzáját hombárba
töltvén, nagy csudálozással vette észre, midőn buzáját el-
adni szándékozva a hombárból kiszedette s látta, hogy a
hombárja fenekén három tömött zsák nyugoszik. Meg volt

*) Mult számbeli közleményünkben az 59-ik lapon tetemesebb sajtó-
hibák történtek, jelesül: 1845 (Vajda haláléve) helyett olv. 1846; fontosnak
és elismertnek helyett olv. fontosnak és e f e m é r n e k ;

lent pedig „egy csá,*” enne, folytatása tévedésből került a t á r c z a-
ezikk z legutolsó sorába.

lepelve e jeleneten, mert tudta jól, hogy ő zsákban buzát az odatöltéskor nem tett. De még nagyobb lön ámulata, midőn a zsákot kioldván látta, hogy abban buza helyett szalma van. Nem tudván elképzelni a természetes okot, vizsgálondolt minden előbbi cselekedeteire, mert azt hitte: hogy Isten büntetésből változtatta el buzáját szalmává s tán fel is fogadta, hogy ezentul soha nem fog még csak véteni sem felebarátjának, nehogy Isten az ő mindenható erejénél fogva még nagyobb csudát cselekedjék vele. Azonban mi történt? az ő oldalbordája a büntetéstől való félelmében eliszkolta a háztól, ott hagyva férjét, ott gyermekeit s csak ekkor jött a jóhiszemű férj azon gondolatra, hogy bizony a három zsák buza Iczikhez vándorolt s a szalmával tömött zsákok, csak azért tétettek a hombár fenekére, hogy a hiány hamarjában észre ne vétessék. Talán, ha a megszökés nem történik, a mi jó emberünk máig is azon meggyőződésben van, hogy: e csodás átváltozás a jó Isten büntetéséből származott. (Z. K.)

— **Kondorosról** írják lapunknak, hogy a községi temetőt f. hó 18-án szentelte fel Garzó Gyula gyomai lelkész ur. Ugyanekkor tétélet örök nyugalomra Bodzás János kondorosi lakos.

— **Békésen** Szegedi Mihály szintársulata működik f. hó 17-e óta. A társulat négy hétig szándékozik Békésen tartózkodni, s azután a megye többi városaiban tesz kísérletet.

— **A szarvasi** takarékpénztár által f. hó 16-án tartott évi közgyűlésről mult számunkban hozott közleményünket odá bővítjük, miszerint nem csupán az intézeti pénztárnok és titkár fizetése emeltetett 100 frttal; — hanem, amint az a méltányosság hozza magával, a könyvvezető is. — Ugyan-e közgyűlése jótékonyezelokra összesen 254 frt utalványoztatott, mely összegből a helybeli ovoda 104 frtot, a főgymn. tanári nyugdíj-alap 60 frtot, a főgym. tápintézet 60 frtot, a honvédmeház alap 30 frtot kapott. Megjegyezzük, hogy a szegedi árvizkárosultak javára a vész után 300 frtot adományozott a pénztintézet. Eszerint a lefolyt üzleti évben takarékpénztárunk jótékonyezélra összesen 554 frtot adományozott, — mely nemes tény önmagában hordja dicséretét.

— **Nazarénusok Csabán.** A nazarénus vallás Csabán is terjedni kezd. Először Orosházáról és Vásárhelyről áthozva, a szállókben hódított híveket, most azonban már a városban is, különösen a szegényebb sorsuak között gyakoriabbak kezdenek lenni az áttérések. Az illetők e einte titkolóznak azzal, hogy az új vallásra tértek, de lassanként megszokják a megrovást és gúnyt, mit rokonságuktól és ismerőseiktől tűrniök kell, s nyíltan is bevallják nazarénus voltukat. A józan csabai nép erélyesen lép fel ez új vallási irány ellen, s a kik elfogadják ez államveszélyes hit-elveket, nagyobbára a tullezgó vallásosság áldozatai. Sokan vannak Csabán az ugynevezett „bibliások,” a kik iskolázatlan eszkkel a szentírásnak adják fejüket, s a nép alsó rétegei közt nagy tekintelyre tesznek szert. Ezek azután, a kik gyakran vallásos dolgok felett a papokkal is vitába bocsátkoznak, hű plántái az „új eszméknek.”

Midőn a Bánfalva-vidéki méhészet-egylet megalakult: az egyesek vagyonosodásának előmozdítása lehegett az egyleti tagok szeméi előtt. — Tagjai azért tömörültek, hogy legalább az egyszerű nép javára nyithassanak mellékes jövedelmi forrásokat. — S nem csalódott az egyesület, midőn a méhészetet, mint eme hazánkban még eddig fejletlen iparág művelését tette czéljává; nem csalódott, mert a czélszerűen üztött méhészet épen a köznép között naponta nagyobb lét foglalt s naponta többeket nyer meg ezen iparág pártolóiul.

Az ezelőtt három évvel vidékünkön is elvetett mustármag erős fát hajtott, az egylet életképessé fejlődött: hogy megkezdett munkáját folytatni, feladatát megoldani, a jövőben még képesebb legyen.

Hogy azonban az egylet czélját érhesse, feladatát a község igénye nek minden tekintetben megfelelően oldhassa meg: ugy a tagok, mint a művelt község általi támogatásra van szüksége, annyival is inkább: mert kellő támogatás által czélját könnyebben és gyorsabban elérheti.

Czélja elérésénél nem kimél áldozatot: időnkénti gyakorlati előadások, vándor-gyűlésekkel összekötött kiállítások, újból pedig a Bánfalván felállítandó mintaméhészet által igyekszik terjeszteni a haszonmészeti ismereteket, hogy azután az ismeretek hasznothozó tudássá fejlődjenek.

Felhívom azért egyletünk tagjait, s a művelt községet, hogy ne tagadják meg tőlünk ezutánra sem anyagi és szellemi pártfogásukat.

Mint hogy pedig egyletünk ez év május hó 30—31. napjain Szentesen tartand kiállítással egybekötött közgyűlést: első ízben is anyagi támogatásra van szükség. — Felkérem azért az egylet tagjait, hogy hátralékban levő tagsági díjjaikat az ez évi tagsági díjakkal együtt mártlus hó 15-ig, egyleti pénztárnok Szalay József urhoz Bánfalvára postai utalvánnyal beküldeni ne késsenek: hogy mind a gyűlés költségei fedezhelők legyenek, mind a mintaméhészet kellő időben felállíthatassék.

Mindenek felett felkérem pedig azon tagtárs urakat, kik az 1877-ik évben lettek egyletünk tagjaivá, nyilatkozzanak a fent kitűzött határideig a felől is, ha valjon a következő 3 évre akarnak-e egyletünk tagjai maradni? nehogy a hallgatást maradásnak együnk kénytelenek tekinteni s a szerint számítsunk pártfogásukra.

Nem kételkedem: hogy sikerkoszoruzta 3 éves munkáságunk az eddigi tagok kebelében továbbra is támogató részvétre ne tala'jon: sőt hiszem, hogy azok közül is, kik eddig visszavonultak az egylet kebelébe lépéstől: többen leendenek egyletünk tagjaivá, azon meggyőződés által vezéreltetve, hogy egyesek jóllétre emelése által a közös hazajóllét előmozdítani mindenkinek honpolgári kötelessége, tudván, hogy ki valakit valamely hasznos foglalkozás megtanulhatására segít: több jót gyakorol, mint a ki éhezőket elégít ki.

Felkérem egyuttal még arra is a tagtárs urakat, általában a méhészet minden barátait: hogy méhészeti kiállításunkat, minél több tárggyal gazdagítani sziveskedjenek.

Egyleti tagsági díjjaik mint eddig: alapító tagok 25 frt élethossziglan. Rendes tagok 2 frt, pártoló tagok 1 frt 3 évi kötelezettséggel.

Mély tisztelettel vagyok

Bánfalván, 1880. február 20

Nagy Zsigmond,
egyleti titkár.

Kovács Imre,
egyleti elnök.

Talány.

Megfejtése a jövő számban. A mult számunkban közlött talány megfejtése: „A p r o p ó.”

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Sipos Soma.

KÖZGAZDÁSZAT.

Felhívás a Bánfalva-vidéki méhészet-egylet tagjaihoz! s a nagyérdemű községhez!

Minden állam jólléte egyesek jóllététől függ. — Minél gazdagabbak valame'y állam alattvalói, s minél inkább képesítvők az állami adók fedezhetésére: annál inkább növekszik az állam ereje, annál biztosabb más államok közti fennállása.

HIRDETÉSEK.

Poudre de Serail.

Blaháné Louiza művésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökélesítve, minden ártalmas szerek-től mentes és oly kitűnő tulajdonságokat egyesít, hogy minden eddig a kül- és belföldön készített porokat sokszorosán felülmulja; nagymérvű federeje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és a testszínnek ifjú és természetes színezetet kölcsönöz, úgy hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitűnő hatásaiért Blaháné Louiza asszonyág következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda, illatszerész urnak BUDAPESTEN.

A Poudre de Serail, melyet ön feltalált valóban kifinó és nemében páratlan, mert nemcsak az arczon lathatlan és tartós, de egyszersmind reudes hasznalatnál ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpor-nál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságaiért jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni, és meg vagyok győződve, hogy felmulthatatlan jóságaiért általános elismeresnek fog örvedeni.

Tisztelettel

BLAHA LOUIZA.
Crème Pompadour.

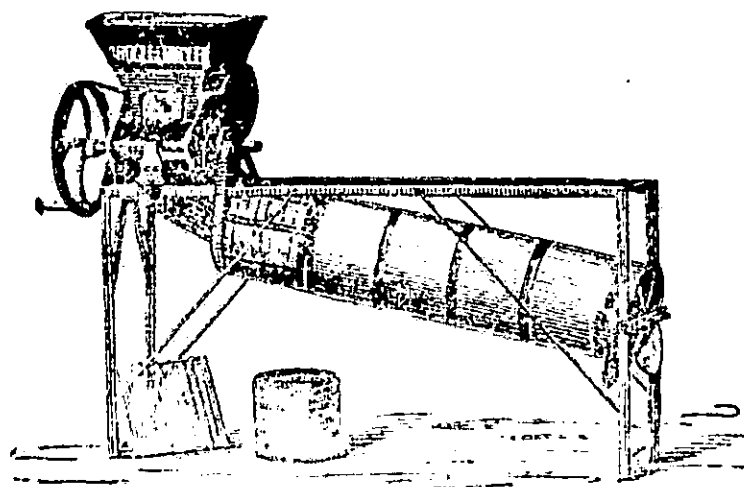
Az illatászat terén jelentékeny párisi kitűnőségekkel való összekötetésem folytán sikerült a világhírű és föltte hatásos „Crème Pompadour” egysz eredeti tisztaságában és erejében előalkítanom. Ez azon szer, mellyel a hírneves asszony egész agykoráig fönn tudta tartani esodaszepeségét a nélkül, hogy az egészségének ártott volna; azért nem mulasztatom el a t. holgyvilágnak azt a leghathatosabban ajánlani.

E kitűnő szer jóval felülmúl minden eddigi e nemű gyártmányt. Egy tegely ára hasznalatit utasításal 1 ft 60 kr.

Csak azon készítmény valótságraért kereskelem, mely védjeggyel el van látva. — Legnagyobb választék valódi francia és angol illatszerekben.

Minden dohoz POU-DRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjeggyel van ellátva, 60 kr. és 1 ft dohoz Abant valódi minőségben csapan a tetalálónal Müller J. L., ezelőtt Vadász Ferencz özv. utóda, illatszerész a „Virág” udnyhoz Budapest, koronaherezegete 2-ik szám kapható. 10-10

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Brogle J. és Müller

gép-

és rosta-lemez gyára

Budapesten.

a Margit-híd közelében, készít

Trieuröket (konkoly választó) 6 különféle nagyságban.

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szítákat és rostákat, eséplő gépek számára.

50-2

FONCIÈRE, PESTI BIZTOSÍTÓ-INTÉZET

(1864-től 1879. év végeig „Pesti biztosító intézet” czég alatt)

BUDAPESTEN.

Részvénytőkéje 25.000.000 frank egyenlő tíz millió forinttal aranyban.

melyre készpénzben befizettetett:

12.500.000 frank, egyenlő öt millió forinttal aranyban.

Díj- és kár-tartalékokai körülbelül . . . . . 2.500.000 frank

és évi díjbevételei . . . . . 3.000.000 „ rugnak

A társaság, mely e szerint a leggazdagabb és a legnagyobb biztosítékokat nyújtó biztosító-intézetek sorába tartozik a legmértányosb feltételek és a legolcsóbb díj-ételek mellett nyújt biztosítást:

- I. tűz, villám avagy robbanás által keletkezett tüzkárok ellen, melyek épületeket, gyárakat, gépeket, eszközöket, butorokat, marhaállományt, valamint szabad eg. av. ny földel alatt elhelyezett takarmány- és mezei természetűenyeket érhetik;
- II. jövetelem-vesztéség ellen, mely valamely gyár vagy bérház leégése avagy felrobbanása folytán a gyártulajdonosra nézve a gyár szünetelése, a ház tulajdonosára nézve pedig a bérház lakhatlansága következtében keletkezett;
- III. ablakok, ajtók és butorok tükkörüvegein eshető törés-károk ellen;
- IV. szállítmány-károk ellen vizen és szárazon szállított javakra nézve;
- V. jégkárok ellen mindennemű mezei természetűenyekre nézve;
- IV. az ember életére mindennemű módozat szerint.

Előforduló károk a legmértányosb módon rendeztetnek és loggyorsabban fizettetnek ki. A Pesti biztosító-intézet fennállása alatt károk fejében 22 millió forintot o. é. kifizetett.

Bővebb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálnak az alatt megnevezett képviselőségek.

Igazgatóság:

Pejaesevich Márk gróf. elnök. Koehmeister Frigyes báró, Laczko Antal, alelnökök. Igazgatósági tagok: Aebly Adolf, Feldmann K. G., Figdor Károly, Dr. Loisch Ede, ifj. Ráday Gedeon gróf. ifj. Schenk Adolf, Strobentz Alajos, Dr. Willner Antal, Wolkenstein Trostburg Lipót gróf. Vezérigazgató: Schön Vilmos. Vezérigazgató helyettes: Fuchs Károly, igazgató.

Kerületi ügynökségek Szarvason: Deutsch Adolf, és Mázor József kereskedő uraknál vannak.

1-4